



är en verksamhet inom

Barnombudsmannen i Uppsala

- en ideell förening

ÅRSRAPPORT FÖR 2009

Februari 2010

INNEHÅLL

<i>Inledning</i>	2
<i>Vision</i>	3
<i>Mål</i>	3
<i>Samverkan</i>	9
<i>Övrig samverkan</i>	12
<i>Föreläsningar</i>	15
<i>Media</i>	16
<i>Trycksaker</i>	16
<i>Statistik</i>	17

Barnombudsmannen i Uppsala är en ideell förening som funnits sedan 1988. Under 2004 inlemmades Länsbarnombudsmannen som verksamhet utifrån ett kontrakt med Landstinget i Uppsala län. Länsbarnombudsmannen arbetar med barns rättigheter inom kommunerna och landstinget i Uppsala län.

Barnombudsmannen i Uppsala – en ideell förening
Kungsgatan 47 A, 753 21 Uppsala 018 – 12 21 13
Gun.Johansson@dinbarnombudsman.nu
Mobil 0702 588 058

Inledning

Barnombudsmannen i Uppsala – en ideell förening ansvarar för två verksamheter.

Länsbarnombudsverksamheten är en av dem. Föreningen har enligt avtal med landstinget i Uppsala Län åtagit sig att driva denna verksamhet fram till år 2010.

Länsbarnombudsmannen verkar för barns bästa inom Uppsala läns gränser i enlighet med FN:s barnkonvention och Landstingets Policy för Barnkonventionen.

År 2004 var det första verksamhetsåret för länsbarnombudsmannen. Verksamhetsområdet består av Landstinget i Uppsala län, sju kommuner (Älvkarleby, Tierp, Östhammar, Heby, Knivsta, Håbo och Enköping). Under år 2009 har Gun Johansson varit verksamhetsansvarig och arbetat 100 %, Ann-Mari Forsberg arbetar 10 % som kanslist.

Länsbarnombudsmannen gjorde i november 2008 två versioner (en långsiktig och en mer kortsiktig) verksamhetsplanering för verksamheten 2009. Där planerades för barnambassadörutbildning inom de områden som nu inte finns som verksamhet inom landstinget. Detta arbete kräver ett långsiktigt planerande och då det stod klart i mars 2009 att länsbarnombudsmannaverksamheten skulle omprövas avvaktade länsbarnombudsmannen med det arbetet. För övrigt har den planerade verksamheten följts som planerat. På följande sidor ges en redovisning av verksamheten under 2009 utifrån den beslutade verksamhetsplanen och kontraktet som är upprättat mellan Barnombudsmannen i Uppsala – en ideell förening och Landstinget i Uppsala län. Tilläggas kan att det har varit ett intensivt år liksom tidigare år trots turbulens kring arbetsgivarstödet.

Vision

Barn, unga och vuxna i Uppsala län ska känna till Barnkonventionen och ska kunna använda den som ett verktyg i delaktighet och barnrätt.

Mål

- Verka för att öka kunskapen om barnkonventionen och få förtroendevalda och tjänstemän att använda barnkonventionen som ett konkret verktyg i arbetet för barns rättigheter.
- Verka för att anställda och förtroendevalda i landstinget och kommunerna i länet utbildas i barnkonventionen.
- Verka för att vara en remissinstans.
- Verka för barn och ungas inflytande och delaktighet.
- Vara rådgivande för kommuner/landsting i deras arbete med att bevaka barnperspektivet i olika dokument.
- Initiera lokala nätverk.
- Verka inom barnkompetenscentrumarbetet
- Medverka i att anordna konferenser/seminarier

Verka för att öka kunskapen om barnkonventionen och få förtroendevalda och tjänstemän att använda barnkonventionen som ett konkret verktyg i arbetet för barns rättigheter.

Verka för att anställda och förtroendevalda i landstinget och kommunerna i länet utbildas i barnkonventionen.

Totalt har 72 besök i länet gjorts under året tillsammans med politiker eller tjänstemän där Gun Johansson har informerat, utbildat eller fortbildat i barnkonventionen. Detta är i paritet med föregående års besök. Merparten av informationen har liksom föregående år varit ute i verksamheterna. I Knivsta och Tierps kommuner har man gjort en politisk satsning på utbildning och information om barnkonventionen. Älvkarleby kommun har gjort en revision på barnkonventionen under 2008/2009. I övriga kommuner samt i landstinget har man arbetat med

barnkonventionen i verksamheterna och politikergrupperna var för sig.

Vid dessa besök har också material lämnats ut såsom:

”Barnkonventionen är ett verktyg att använda...”.

Dessutom har barnkonventionsmaterial av skilda slag, som utgivits av t.ex. statliga barnombudsmannen, lämnats ut och eget material samt litteratur som gäller den verksamhet som besöks. Länsbarnombudsmannen

(LänsBO) försöker att vidarebefordra de senaste evidensbaserade metoder som finns att tillgå när det gäller hjälp ute i verksamheterna i barnkonventionsarbetet.

LänsBO ger råd och tips men själva arbetet bör verksamheterna göra själva för att få det förankrat.

Informationsbesöken utmynnar ofta i att nya kontakter önskas för exempelvis utbildningsinsatser i barnkonventionen av Länsbarnombudsmannen.

Det har visat sig att det finns stort behov av samtal och diskussioner om barnkonventionen och om Länsbarnombudsmannens olika verktyg och hjälpmedel för att tillämpa den. I flera verksamheter välkomnar man barnkonventionens synsätt som ett stöd som gynnar arbetet.

I Landstinget har policydokumentet för barnkonventionsarbetet särskilt uppmärksammats och ett förslag till revidering gjordes 2008 men är inte tagen än då policydokumentet ingår i en revidering av övriga policydokument inom landstinget.

Att öka kunskapen om barnkonventionen är en huvuduppgift i mitt arbete och det är här som jag lägger ner mest arbete. Varje grupp av personer som jag träffar är unik utifrån sitt verksamhetsområde vilket gör att alla föredragningar måste oftast vara anpassade till dem jag ska möta.

Verka för att vara en remissinstans

Länsbarnombudsmannen har inte givit synpunkter på någon kommunal remiss under året. För landstinget har LänsBO medverkat vid hearingar ex. likabehandlingsplan. Från Landstingets sida kommer en föredragningslista till varje Hälso- och Sjukvårdsstyrelsemöte, där LänsBO själv får bevaka vad som kan vara intressant ur ett barnperspektiv. Denna ordning är inte bra och LänsBO har försökt få handlingarna tidigare vilket inte har givit resultat. Ett mål är att barnkonventionen beaktas vid varje förslag till beslut samt att detta dokumenteras i en konsekvensanalys. Därefter ska politikerna kunna besluta utifrån ett barnperspektiv.

Länsbarnombudsmannen har under föregående år och även under 2009 arbetat tillsammans med statliga BO, Landstinget Dalarna, Landstinget Stockholm och Landstinget Sörmland för att få ett bra material för barnkonsekvensanalyser som ska vara politiker till hjälp vid beslut. Ett material har tagits fram av LänsBO men det behöver bli enklare för att det ska vara gångbart i praktiken.

Verka för barn och ungas inflytande och delaktighet

Länsbarnombudsmannen har utbildat och givit råd och stöd åt skolor i Länet om "Likabehandlingsplaner". År 2007 kom en förstärkt lag om skolornas ansvar att motverka diskriminering och att kontinuerligt arbeta förebyggande i skolorna. Detta arbete ska göras i samverkan med elever och föräldrar samt skall utvärderas årligen. Inom detta område finns mycket att göra. Mycket arbete görs men ändå är det svårt att få det att fungera. Många skolor får

underkänt av Elev och Barnombudet för inte godkänd Likabehandlingsplan.

Vara rådgivande för kommuner/landsting i deras arbete med att bevaka barnperspektivet i olika dokument

Länsstyrelsen har i regleringsbrevet för år 2009 fått i uppdrag att bland annat redogöra för hur barnperspektivet kan utvecklas och förbättras i verksamheterna. Utifrån detta har Länsbarnombudsmannen haft en inspirations förmiddag med en del av länsstyrelsens personal.

Många kommuner arbetar fram ungdomspolitiska program eller reviderar gamla och även här har Länsbarnombudsmannen givit sina tankar och synpunkter.

Skolplanerna har Länsbarnombudsmannen bara tagit del av och har inte varit med vid omarbetningarna.

Länsbarnombudsmannen har givit synpunkter på några dokument från Landstinget.

Initiera lokala nätverk

Arbetet med att initiera lokala barnkonventionsnätverk i länets kommuner som påbörjades 2004 har fortgått under åren som gått. Under 2009 har LänsBO träffat kontaktpersonerna på hemmaplan för att stödja och stötta. Vi har också lagt upp planer för hur man vill arbeta med barnkonventionen framöver i respektive kommun. Nätverket uppfattas av medlemmarna som ett stöd när de ger egna utbildningar och vidarebefordrar det som de informerats om på nätverksträffarna, t.ex. nationellt och

vad som sker i de olika kommunerna inom barnkonventionsarbetet.

Landstingets barnkonventionsnätverk är nedlagt och har ersatts med barnkompetenscentrum.

Barnkompetenscentrum har haft 4 möten, där det gått åt mycket tid att hitta formerna för en väl fungerande arbetsform. Landstingspolitikerna har beslutat att det ska finnas ett barnkompetenscentrum som har till uppgift att underlätta samverkan mellan olika barnprofessioner inom landstinget för barnets bästa.

Konferenser

Detta år har varit konferensernas år. Det började med en videokonferens i mars om familjestöd. Den kom till genom ett uppdrag som länsstyrelsen hade från socialdepartementet. Länsstyrelsen, regionförbundet och LänsBO anordnade tillsammans en heldag i familjestöd.

Nästa konferens/seminarium var en heldag i Tierp inom barnkonventionsarbete. Även i denna ingick en videokonferens. En inbjuden föredragshållare, Maja Frankell talade om ungdomars inflytande.

Ett seminarium har hållits för skolpersonal i barnkonvention.

Under hösten anordnades seminarier/utbildningar för familjehem i länet.

I en konferens för ungdomar i länet har Enköping stått för värdskapet.

Ytterligare en utbildning/seminarium för skolpersonal.

En konferens på två dagar för föräldrar, ungdomar personal inom kommuner och landsting om Internetanvändning.

Utbildning för ungdomar om nätverksarbete.

Slutligen två dagars konferens för landstingsanställda om bemötande och information för barn och deras föräldrar.

Ytterligen en föreläsning var planerad inom juristområdet men på grund av sjukdom fick den ställas in.

Samverkan

”Arbetsgrupp”

När det nya avtalet (2007) mellan Landstinget och Barnombudsmannen i Uppsala - en ideell förening utarbetades skrevs det på Länsbarnombudsmannens önskan in att det skulle finnas en arbetsgrupp för länsbarnombudsverksamheten. Förutom länsbarnombudsmannen består arbetsgruppen av ordföranden Arne Nordesjö senare Tomas Rylander och styrelsemedlemmen Inger Rundlöf från den ideella föreningen, två politiker Anna-Karin Vaz Contreiras och Vivianne Macdisi från landstinget och en tjänsteman Kjell Haglund från beställarenheten i Landstinget. I arbetsgruppen redogör länsbarnombudsmannen för den planerade verksamheten och hämtar in synpunkter om densamma. Arbetsgruppen har haft fyra sammanträden under det gångna året.

Paraplygruppen

Paraplygruppen är en samverkansgrupp i länet för det samordnande arbetet vid sexuella övergrepp och fysisk barnmisshandel. Gruppen har träffats tre gånger under året med besök på gruppmedlemmarnas arbetsplatser. Tyvärr har LänsBO inte haft möjlighet att närvara alla gånger.

Gömda men inte glömda barn

Det har länge funnits en önskan om att hjälpa de barn som lever med skyddad identitet. Länsbarnombudsmannen blev uppringd av en anhörig till barn som levde med skyddad

identitet och berättade om hur myndigheter avslöjade dessa barn. Det erfordras med andra ord handlingsplaner för att på bästa sätt ta emot barn och anhöriga som lever under skydd så att inte de blir röjda av att myndigheter och verksamheter som inte har den kunskap som behövs.

Länsstyrelsen hade särskilda projektmedel för kvinnor och barn som far illa. Länsbarnombudsmannen tog kontakt med SIRI (skyddat boende) som har kunskaper och möjlighet att driva projektverksamhet och tillsammans söktes medel för två år för ett projekt med titeln "Gömda men inte glömda". Detta beviljades och projektet startade upp sista månaden av 2007. Länsbarnombudsmannen sitter i styrgruppen och bevakar barnperspektivet. Arbetet har varit mycket framgångsrikt under 2008 och 2009. Handlingsplaner har framtagits, myndigheter har förstått att barn med skyddad identitet inte har samma trygghet som andra barn. Två häften har utarbetats under 2009 varav ett är särskilt för personal som arbetar med dessa barn inom förskola och grundskola. Nästan alla kommuner har besökts och informerats om hur man kan möta dessa barn. Även landstinget har informerat och tagit del och även vidtagit åtgärder. Projektet avslutas i mars 2010.

Handikappföreningarnas Samarbetesorgan

Länsbarnombudsmannen deltar i nätverk och har haft föreläsningar/information om barn med behov av särskilt stöd och deras rättigheter samt givit information om vad som händer nationellt. Litteraturnyheter har också förmedlats.

Sveriges kommuner och Landsting (SKL)

Detta nätverk i barnkonventionsfrågor var tidigare ett nätverk endast för Sveriges landsting men nu, i och med sammanslagningen, ska även kommunerna representeras. Detta har tills vidare inte varit möjligt och SKL är fortfarande i stora delar ett landstingsnätverk. Nätverket träffas under 2 dagar 2 gånger om året. Representant från vårt län är länsbarnombudsman Gun Johansson. Här diskuteras och informeras mycket från ett nationellt perspektiv. Gun Johansson sprider denna kunskap till lokala nätverk och till samarbetsparterna. Länsbarnombudsmannen har genom detta nätverk också varit rådgivande till Socialstyrelsen i barnkonventionsfrågor där också Statliga barnombudsmannen deltagit. Likaså har SKL bett om länsbarnombudsmannens syn i vissa frågor. Under 2009 har Länsbarnombudsmannen även ingått i nätverkets arbetsgrupp vilket innebär att planera innehållet för seminariedagarna. Det har också inneburit att representera nätverket i olika sammanhang såsom i kommunernas partnerskap.

Övrig samverkan

Statliga Barnombudsmannen i Stockholm har besökts tre gånger under året. I ett fortgående utbyte planeras regelbundna träffar för att diskutera specifika frågor eller erfarenheter. En specifik fråga har varit att försöka utarbeta ett bra dokument för arbetet med barnkonsekvensanalyser. Vidare träffas de kommunala barnombudsmännen/barnombuden tillsammans med den statliga för att utbyta erfarenheter.

Tryggare Uppsala Län är en paraplyorganisation för att mobilisera, tydliggöra och samordna de goda krafterna i samhället. Det konkreta trygghetsskapande arbetet bedrivs i olika arbetsgrupper. I dessa samlas de aktörer som berörs av respektive brottslighet. Nu finns fyra grupper; Antivåldgruppen, Bilgruppen, butiksgruppen och Kvinnofridsgruppen. Länsbarnombudsmannen arbetar mest med Kvinnofridsgruppen. Kvinnofridsgruppen har varit mycket aktiv under det gångna året.

Länsbarnombudsmannens åtagande i Kvinnofridsgruppen ser ut på följande sätt:

Länsbarnombudsmannen skall:

- synliggöra barnets situation för myndigheter och verksamheter. Detta görs i samband med utbildning i barnkonventionen,
- I samarbete med Statliga Barnombudsmannen trycka på för att stöd och trygghet skall skapas för barn som utsätts för indirekt våld,
- Informera om hur verksamheterna i länet kan upptäcka att ett barn far illa och om deras skyldighet att anmäla detta.

En seminarieserie på fyra planerade seminarier har utarbetats av en arbetsgrupp där Läns BO ingår.

Seminarierna handlar om hedersrelaterade problem och om hur verksamheter kan stödjas i dessa situationer. Ett

seminarium verkställdes under 2008 och resten kommer att slutföras under 2009. Ett femte seminarium anordnades som ett utvärderingsseminarium.

Ett annat arbete som LänsBO har medverkat i är att tillsammans med representant från Tryggare Uppsala Län informera och se vad kommunerna i länet gör för unga brottsoffer. Här finns mycket förebyggande arbete att göra och några kommuner är intresserade av att fortsätta diskussionerna runt detta problem.

Länsbarnombudsmannen har vid olika tillfällen samarbetat med **Rädda Barnen** och föreläst tillsammans eller var för sig vid föräldraträffar och andra evenemang. Vidare har samarbete skett mellan Rädda Barnens lokalavdelningar, Röda Korset och Länsbarnombudsmannen.

Barnrättsakademien är en annan samverkanspartner som startade sin verksamhet under 2007 i Örebro. Örebro universitet fick uppdraget av regeringen att kompetensutveckla och fortbilda yrkesgrupper, beslutsfattare och andra intressegrupper om barnets rättigheter. Länsbarnombudsmannen har i princip samma uppdrag men på ett mer lokalt plan, vilket gör att ett samarbete häremellan är givande. Vi har ett bra samarbete och använder oss av varandra i olika sammanhang.

Samverkan med **Vägverket** i Eskilstunna fortsätter i syfte att se hur vi tillsammans kan arbeta med att utveckla arbetet med barnkonsekvensanalyser. Vägverket har en långvarig kunskap om att göra konsekvensanalyser. Ett besök har gjorts under 2009.

Länsbarnombudsmannen har under 2009 samarbetat med bland annat **Hälsoäventyret, Barnhabiliteringen, Kvinnojourerna, Barnahus, Regionsförbundet, SIRI, Länsstyrelsen, Polisen och Socialstyrelsen** i föreläsningar och stödärenden.

Verksamhetsbesök:

Verksamheter som Länsbarnombudsmannen har besökt är barnsjukhuset, barn- och ungdomspsykiatri, ungdomshälsan, primärvården, husläkarmottagningar, Barn- och ungdomshabiliteringar, hörcentral, hjälpmedelcentral, syncentraler, patientombudsmannen, akut- och rehabiliteringen, onkologen, öppenvårdsmottagningar, BVC, skolhälsovården, kultur i länet, Upplandsmuseet, familjecentralerna, socialtjänster i länet, skolor och förskolor i länet m.m.

Föreläsningar

Länsbarnombudsmannen har föreläst i **Vuxenskolans lokaler** om barnkonventionen i medverkan med FACO för familjehem.

Länsbarnombudsmannen har utbildat och föreläst i skolorna om upprättande av **Likabehandlingsplaner** och arbetat med att förebygga kränkande behandling.

Attention har varje år anlitat Länsbarnombudsmannen för en föreläsning i deras grupper.

Även 2009 har Läns BO föreläst på **Pedagogiska institutionen THS** om barnets rättigheter i samhället.

Samarbetet med **Regionförbundet** och **Länsstyrelsen** har fortsatt. Vi arbetade med videokonferensen i mars och därefter arbetade vi vidare under hela året med ansökan om projektmedel. Vi har också arbetat med hur vi går vidare med föräldrastöd.

Media

Länsbarnombudsmannen har citerats i länets tidningar efter telefonsamtal eller med intervjuer om barnfrågor.

Vidare har länsbarnombudsmannen intervjuats i särskilda frågor som t.ex. föräldramissnöjen.

Radio Uppland har blivit kontaktade av föräldrar som var missnöjda med bemötandet inom vården. Dessa föräldrar har också varit i kontakt med Läns BO vilket ledde till att också LänsBO blev intervjuad.

UNT och Radio Uppland intervjuade angående barnmisshandel och barns frånvaro från skolan.

När olika evenemang ex. Fryshusandan i Enköping hölls fanns media där och intervjuade och fotograferade. Även vid andra tillfällen har media varit närvarande och tagit in några citat.

Länsbarnombudsmannen har också intervjuats av olika personaltidningar om arbetet med barnkonventionen och frågor utifrån denna.

Trycksaker

Två broschyrer har tagits fram inom projektet ”Gömda men inte Glömda”.

En barn bok om barnkonventionen för barn som är sjuka eller behöver besöka landstinget togs fram inför Barnkonventionens 20 års jubileum.

”

Statistik

Under 2009 har Länsbarnombudsmannen fört statistik över de problemrelaterade samtal som inkommit. Det är i princip bara samtal från vuxna som inkommit. Men fyra ungdomar har ringt och frågat om stöd ibland annat rätten till att få säga sin åsikt i domstolsärende

Sammanlagt har 71 ärenden behandlats. Av dessa är 52 telefonsamtal och 19 e-post.

Nedan följer vad samtalen handlat om.

- Skola (ofta mobbning): 26
- Vårdnad/umgänge: 19
- Juridiska frågor: 5
- Misshandel: 1
- Sexuella övergrepp: 0
- Förskola: 10
- Datamissbruk 10

Besök

Länsbarnombudsmannen har tagit emot 15 vuxna besökare för råd och stöd (barn har varit med vid vissa besök).